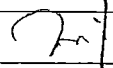

โรงพยาบาลนายายอาม		หน้า 1/6
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ :IC/ 16		ฉบับที่ : 2
เรื่อง : แนวทางการจัดการมูลฝอย		วันที่ 11 เมษ 62
แผนก: กลุ่มการพยาบาล	แผนกที่เกี่ยวข้อง : บุคลากรในโรงพยาบาล	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการIC	ผู้อนุมัติ : 	
วัตถุประสงค์		
1. แนวทางการปฏิบัตินี้จัดทำเพื่อให้บุคลากรแยกประเภทของมูลฝอยได้ถูกต้อง เพื่อนำไปกำจัดให้ถูกประเภทเป็นการลดความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้นจากมูลฝอยเหล่านี้		
นโยบาย		
1.เป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่คัดแยกและจัดการแยกประเภทของมูลฝอยได้อย่างถูกต้อง		
นิยามศัพท์		
1. มูลฝอยทั่วไป : มูลฝอยทั่วไปที่ไม่ใช่มูลฝอยติดเชื้อ และมูลฝอยอันตรายซึ่งเกิดจาก		
- สำนักงาน หอพัก หอผู้ป่วย เช่น ถูพลาสติก เปลือกผลไม้ กลองโพง		
- มูลฝอยจากโรงอาหาร เช่น เศษอาหาร		
2. มูลฝอยติดเชื้อ : มูลฝอยที่มีเชื้อโรค และเป็นสาเหตุของโรคติดเชื้อได้ ซึ่งเกิดจากการให้การดูแลรักษาผู้ป่วย มีดังนี้		
2.1 วัตถุที่ได้จากร่างกายมนุษย์ ได้แก่ เลือด และสิ่งคัดหลั่งจากมนุษย์ เช่น ปัสสาวะ อุจจาระ เสมหะ น้ำลาย ชี้นเนื้อ อวัยวะต่างๆ		
2.2 วัสดุทางการแพทย์ที่เข้ากับผู้ป่วยซึ่งปนเปื้อนเลือดและสิ่งคัดหลั่งจากมนุษย์ เช่น สำลี ผ้าก๊อซ ท่อระบายต่างๆ เข็มและของมีคม ไบมัดและผ้าพันแผลเปื้อนเลือด		
2.3 มูลฝอยจากห้องปฏิบัติการ ได้แก่ จานเลี้ยงเชื้อที่ใช้แล้ว เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ สิ่งส่งตรวจของผู้ป่วย		
2.4 ขวดบรรจุวัคซีน ที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต ได้แก่		
-ชนิดฉีด เช่น วัคซีนป้องกัน วัณโรค หัด หัดเยอรมัน คางทูม		
-ชนิดรับประทาน เช่น โปลิโอ ไทฟอยด์		
2.5 ซาก หรือ ชิ้นส่วนของสัตว์ทดลอง สิ่งขับถ่ายของสัตว์ทดลองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อ		

ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : IC/	หน้า : 2/6
เรื่อง : แนวทางการจัดการมูลฝอย	ฉบับที่ : 2
<p>3. มูลฝอยอันตราย : มูลฝอยที่มีพิษและไม่มีพิษอาจก่อให้เกิดอันตรายกับมนุษย์และสภาพแวดล้อม ซึ่งต้องการทำลายเป็นพิเศษ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยาหมดอายุ - ขยะพิษจากห้องปฏิบัติการ - ขวดและอุปกรณ์เคมีบำบัด - ขยะปนเปื้อนรังสี - ขวดกระป๋องเคมีภัณฑ์ - พรอท - แบตเตอรี่ - หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ <p>4. ขยะรีไซเคิล : ขยะมูลฝอยทั่วไปที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ ใช้ซ้ำได้ และจำหน่ายได้เช่น (ขยะยังใช้ได้) ขวดพลาสติก กระป๋อง กระดาษ เศษเหล็ก เศษไม้ ขวดน้ำเกลือ หรืออื่นๆ ที่จำหน่ายได้</p> <p>ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บุคลากรทุกคนที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ต้องรับผิดชอบในการคัดแยก ทิ้งขยะให้ถูก และถูกต้อง 2. แม่บ้านรับผิดชอบ ตั้งแต่การจัดเก็บ รวบรวม ขนย้าย และจัดส่งบริษัทเอกชน(ที่ทางโรงพยาบาล นายายอามจ้างมา) 3. พยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อ และเจ้าหน้าที่อาชีวอนามัยให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดแยกและทิ้งขยะในโรงพยาบาล <p>แนวทางปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักการบริหารจัดการกับมูลฝอยในโรงพยาบาล <p>เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อ ก่อนออกไปสู่ภายนอกโรงพยาบาล มีหลักสำคัญดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคัดแยกมูลฝอย - ตั้งแต่จุดที่เริ่มผลิตมูลฝอย - การรวบรวมมูลฝอย - ให้มีที่เก็บมูลฝอยเฉพาะ แต่ละชนิด - การขนย้ายมูลฝอย - เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และมีดชิด - การบำบัดทำลาย - ทำลายเชื้อโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 	

2. อุปกรณ์ใส่ขยะ

2.1 ถุงพลาสติกใส่ขยะ ได้แก่

- ถุงพลาสติกสีดำ สำหรับขยะทั่วไป
- ถุงพลาสติกสีแดง สำหรับขยะติดเชื้อ ติดป้าย “มูลฝอยติดเชื้อ ห้ามนำกลับมาใช้”
- ถุงพลาสติกสีส้ม สำหรับขยะอันตราย(ขยะพิษ) ติดป้าย “ขยะอันตราย ระบุชนิด เช่น ยาอันตราย”
- ถุงพลาสติกใส สำหรับขยะรีไซเคิล

2.2 ภาชนะรองรับขยะ

2.2.1 ภาชนะรองรับขยะ ชนิดไม่มีฝาปิด (ขยะรีไซเคิล)

- สำหรับรองรับขยะแห่งประเภทกระดาษ,ขวดพลาสติก,ขวดแก้ว

2.2.2 ภาชนะรองรับขยะ ชนิดมีฝาปิดมิดชิด แบบใช้เท้าเหยียบ ปิด-เปิด ขนาดต่างๆ

- สำหรับรองรับขยะทั่วไป ขยะติดเชื้อ ขยะอันตราย

2.2.3 ภาชนะรองรับขยะทำจากพลาสติกแข็งที่ป้องกันของมีคม แทะทะลุออกมาได้ มีฝาปิดมิดชิด เผลอใหม่้ง่าย

- สำหรับรองรับของมีคม และมีคมติดเชื้อ

2.2.4 รถเก็บขยะลักษณะเป็นถังสแตนเลสหนาสี่เหลี่ยม ไม่ขึ้นสนิม มีฝาปิดมิดชิด สามารถขัดล้างทำความสะอาดได้

3. ขั้นตอนการดำเนินการ และวิธีปฏิบัติ

3.1 การคัดแยกมูลฝอย

ประเภทมูลฝอย	วิธีการแยกขยะและอุปกรณ์ที่ใช้
1. มูลฝอยทั่วไป	
1.1 มีคม	
- เศษแก้วแตกขนาดเล็กเช่น แก้วน้ำ	- ห่อกระดาษใส่กล่องแข็งทิ้งในถังขยะที่รองรับด้วยถุงพลาสติกสีดำ
- เศษแก้วแตกขนาดใหญ่ (ไม่สามารถห่อกระดาษหรือใส่กล่องแข็งได้)	- นำไปทิ้งในจุดทิ้งขยะทั่วไป
1.2 ไม่มีคม เช่น เศษอาหาร เปลือกผลไม้ กิ่งผลไม้	- ทิ้งในถังขยะที่รองรับด้วยถุงพลาสติกสีดำมีฝาปิดมิดชิด

ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : IC/		หน้า : 4/6
เรื่อง : แนวทางการจัดการมูลฝอย		ฉบับที่ : 2
2. ขยะติดเชื้อ		
2.1 มีคมขนาดเล็ก เช่น เข็มทุกชนิด (ไม่ต้องสวมปลอกเข็ม) ไบโอมิด	-ทิ้งในกล่องของมีคมติดเชื้อ(กล่องแดง)	
2.2 มีคมขนาดใหญ่ (ไม่สามารถใส่กล่องของมีคมติดเชื้อได้)	-ห่อกระดาษใส่กล่องแข็ง บรรจุในถุงพลาสติกสีแดง	
2.3 ไม่มีคม		
-ชิ้นเนื้อจากการผ่าตัด สำลีผ้าก๊อซ จากการทำแผล	-ทิ้งในถังขยะที่รองรับด้วยถุงพลาสติกสีแดง	
-ถุงใส่เลือด Disposable syringe ที่เป็นเลือดผู้ป่วย	-ทิ้งในถังขยะที่รองรับด้วยถุงพลาสติกสีแดง	
-รกของเด็กเกิดใหม่	-ทิ้งในถุงพลาสติกสีแดงมัดด้วยเชือกและใส่ถังมีฝาปิด	
-ขยะติดเชื้อที่เป็นของเหลวเช่น เลือดหนอง ปัสสาวะ อุจจาระ	-ทิ้งในห้องน้ำทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือทิ้งลงชักโครกในห้องน้ำ เพื่อลบล้างน้ำเสีย	
3. ขยะอันตราย		
ปฏิบัติตามแนวทางการจัดการของเสียทางการแพทย์ที่เป็นสารเคมี		
3.1 ยาหมดอายุ	-ทิ้งในถังขยะอันตราย	
3.2 ขยะสารเคมีที่เป็นพิษเช่นขยะพิษจากห้องปฏิบัติการ	-ปฏิบัติตามแนวทางการจัดการของเสียทางการแพทย์ที่เป็นสารเคมี	
3.3 ขยะอันตรายอื่นๆ		
-มีคม หรือมีความเสี่ยงที่แตกง่าย เช่น ปรอท	-ห่อกระดาษใส่กล่องแข็ง บรรจุในถุงพลาสติกสีส้มมัดให้แน่น	
-ไม่มีคม เช่น แบตเตอรี่ กระจกเคมีภัณฑ์	-รวบรวมใส่ถุงสีส้มมัดให้แน่น	
3.3.1 ขยะปนเปื้อนเคมีบำบัด*		
-เข็มให้เคมีบำบัด	-ทิ้งในกล่องของมีคมติดเชื้อ(กล่องแดง)	
-ขวดและอุปกรณ์เคมีบำบัด	-ทิ้งในถุงพลาสติกสีส้มมัดให้แน่น(ถ้าเป็นขวดแก้วให้ทิ้งในกล่องแข็งก่อน)	

ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : IC/	หน้า :5/6
เรื่อง : แนวทางการจัดการมูลฝอย	ฉบับที่ : 2

4.ขยะรีไซเคิล	
-กล่องกระดาษ	-พับ และมัดด้วยเชือก
-ขวดแก้ว/ขวดพลาสติก	-รวบรวมใส่ถุงพลาสติกใส หรือตระกร้า
-ขวดพลาสติกมีหู	-ร้อยเชือกผูกไว้เป็นพวง
-กระดาษ/กระป๋องเครื่องดื่ม	-รวบรวมใส่ถุงสีใส หรือตระกร้า
-ขวดยาฉีดที่ใช้แล้ว	-รวบรวมใส่กล่องแข็งมัดด้วยเชือก

หมายเหตุ การนำขยะใส่ถุง ควรใส่ไม่เกิน 3/4 ของถุงและไม่ให้มีลมในถุงแล้วจึงมัดถุงให้แน่น

5.3.2 การรวบรวมขยะและขนย้ายมูลฝอย

5.3.2.1 วิธีการรวบรวมและขนย้ายขยะ

ประเภทถุงขยะ	การรวบรวมและขนย้ายขยะ
1.ขยะทั่วไป	
-ถุงพลาสติกสีดำ	-ใส่ถุงมัดให้แน่นรวบรวมไว้ถึงพักขยะ
2.ขยะติดเชื้อ	
-กล่องของมีคมติดเชื้อ	-เก็บใส่ถุงแดงและไว้ที่ถึงพักขยะติดเชื้อ
-ถุงพลาสติกสีแดง	-เก็บใส่ถุงแดงและไว้ที่ถึงพักขยะติดเชื้อ
3.ขยะอันตราย	
-ถุงพลาสติกสีส้มจากห้องปฏิบัติการ	-รวบรวมมัดปากถุงให้แน่นโดยเขียนป้ายกำกับบอกชื่อสิ่งของภายใน
-ถุงพลาสติกสีส้มอื่นๆ	-รวบรวมมัดปากถุงให้แน่นโดยเขียนป้ายกำกับบอกชื่อสิ่งของภายใน
4.ขยะรีไซเคิล(ขยะยังใช้ได้)	
-ถุงพลาสติกใส	-รวบรวมนำไปไว้ยังจุดที่กำหนด ของวันราชการเพื่อรอจำหน่าย

5.3.2 ตารางกำหนดการขนย้ายขยะ

ผู้ขนย้าย	เวลา	ประเภทขยะ	อาคาร
เจ้าหน้าที่ อบต.	08.00 – 10.00 น.	ขยะทั่วไป	-ที่พักขยะ
เจ้าหน้าที่ รพ.สต.	13.00 – 14.00 น.	ขยะรีไซเคิล	-ที่พักขยะ
เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชล	08.00 – 14.00 น. (1 ครั้ง/สัปดาห์)	ขยะติดเชื้อ	-ที่พักขยะ

5.3.4 การทำลายขยะ

ประเภทขยะ	การทำลาย
1.ขยะทั่วไป	อบต.มารับทุกวันจากจุดที่ทิ้งขยะรวม ระหว่างเวลา 08.00 – 10.00 น.
2.ขยะติดเชื้อ	บริษัทเอกชลมารับสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จากจุดที่ทิ้งขยะรวม ระหว่างเวลา 09.30 – 10.30 น.

6.เอกสารแนบ

-ตัวอย่าง ชนิดของขยะ และอุปกรณ์ที่ใช้

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย (2557)
2. พรบ.การสาธารณสุข (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560

ประเภท	ขยะติด	ขยะติด	ขยะติด	ขยะที่ต้ง	ขยะอันตราย	ขยะทั่วไป	ขยะรีไซเคิล	หมายเหตุ
	เชื้อ	เชื้อมีคม	ขนาดเล็ก	ใส่	อันตราย	ไม่มีคม	(ยังใช้ได้)	
ประเภท	ถุงแดง	กล่อง พลาสติก	กล่องแดง/ พลาสติก	กล่องแข็ง	ถุงส้ม	ถุงดำ	ถุงใส	
2. ขยะติดเชื้อ (ที่มาจากตัวผู้ป่วย หรือ สัมผัสสารคัดหลั่งผู้ป่วย)								
ของมีคม								
2.1 เข็มทุกชนิด (ไม่ต้องสวมปลอกเข็ม)		X	X					ปลดเข็มทิ้งทันที
2.2 เข็มเจาะเลือด (ไม่ต้องสวมปลอกเข็ม)		X	X					ปลดเข็มทิ้งทันที
2.4 Hct tube		X						
2.5 เข็มเย็บแผล		X						
2.6 สไลด์ แผลเปิดสไลด์		X						
2.7 ใบมีดทุกชนิด		X						
ของไม่มีคม								
2.10 Disposable Instrument เช่น Surgical staples	X							
2.11 หลอดใส่เลือดผู้ป่วย	X							
2.12 ผ้าก๊อช สำลี ที่ใช้กับผู้ป่วย (ทำแผล ฉีดยา mount care flushing)	X							

ประเภท	ขยะจัด เชื้อ	ขยะจัด เชื้อมีคม ขนาดเล็ก	ขยะที่ ต้อง ใส่	ขยะ อันตราย	ขยะ ทั่วไป ไม่มีคม	ขยะ ที่ เปิด (ยัง ใช้ได้)	หมายเหตุ
	ถุงแดง	กล่องแดง/ กล่อง พลาสติก ชนิดหนา	กล่องแข็ง	ถุงส้ม	ถุงดำ	ถุงใส	
2.13 Disposable syringe ที่เบื่อนเลือด	X						
2.14 Set IV ที่เบื่อนเลือด	X		X				
2.15 ชิ้นเนื้อจากการผ่าตัด	X						
2.16 รก	X						
2.17 เลือด น้ำหนอง น้ำเหลือง บัสสาวะ อุจจาระ น้ำยาล้างไต	X						เทลงท่อน้ำทิ้งไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย/หรือบ่อ เกรอะ/บ่อซึม
2.18 -ถุงใส่ยายาล้างไต (ผู้ป่วย รพ.) -ถุงใส่น้ำยาล้างไต (กรณีผู้ป่วยพักที่ บ้าน)	X					X	*ล้างถุงและตากให้แห้ง*
2.20 Urine bag	X						
2.21 ET Tube	X						
2.22 กระดาษฟางรอกกันโฆษณาทำPV	X						
2.23 เข็มที่เบื่อนเลือด และสารคัดหลั่งของ ผู้ป่วย	X						

ประเภท	ขยะติด	ขยะติด	ขยะที่ต้อง	ขยะอันตราย	ขยะทั่วไป	ขยะรีไซเคิล	หมายเหตุ
	เชื้อ	เชื้อมีคม ขนาดเล็ก	ใส่	อันตราย	ไม่มีคม	(ยังใช้ได้)	
2.36 วัคซีนที่ผลิตจากเชื้อที่มีชีวิต เช่น BCG, OPV	ถุงแดง	กล่องแดง/ กล่อง พลาสติก ชนิดหนา	กล่องแข็ง	ถุงส้ม	ถุงดำ	ถุงฟ้า/ถุงใส	
- Vial	X						
- ampule		X					
3. ขยะอันตราย							
3.1 ยาหมดอายุ				X			
3.2 สารเคมีที่มีพิษ			X	X			บรรจุในขวดที่เหมาะสม
3.3 ขวดยา ampule เคมีบำบัด	X		X				
3.4 ขวด และอุปกรณ์เตรียมเคมีบำบัด	X						
3.5 ขยะพิษจากห้องปฏิบัติการ			X	X			บรรจุในขวดที่เหมาะสม
3.6 หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์				X			สามปลดออกกระดาษ
3.7 Battery				X			
3.8 ถ่านไฟฉาย				X			
3.9 กระบอ้งเคมีภัณฑ์ที่เป็นพิษ				X			
3.10 ปรอทวัดไข้			X	X			
4. ขยะรีไซเคิล							
4.1 Disposable syringe ที่ไม่เป็นเบื้อนเลือด						X	

ประเภท	ขยะจัด	ขยะมีคม	ขยะที่ต้อง	ขยะอันตราย	ขยะทั่วไป	ขยะรีไซเคิล
	เชื้อ	ขนาดเล็ก	ใส่	อันตรายน	ไม่มีคม	(ยังใช้ได้)
ประเภท	ถุงแดง	กล่องแดง/ กล่อง พลาสติก ชนิดหนา	กล่องแข็ง	ถุงส้ม	ถุงดำ	ถุงฟ้า/ถุงใส
	4.2 Set IV ไม่เบื่อนเลือด		X			X
	4.3 ขวดน้ำเกลือ					
	- พลาสติก					X
	4.4 เศษกระดาก หลอดกระดาก เหล็กไม้					X
	4.5 พลาสติก					X
	4.6 ขุยกาง					X
	4.7 กระดาษเช็ดมือ					X
	4.8 ของใส่ถุงมือ ของใส่อุปกรณ์					X
	4.9 ขวดยา Vial					X
4.10 กระป๋อง					X	

หมายเหตุ